

ding te verbreken. Met opzet ben ik nog niet ingegaan op de algemeene beteekenis der door mij medegedeelde feiten. Slechts in één bijzondere richting heb ik ze tot nog toe toegepast. Ik ben echter bezig met deze feiten ook in andere richtingen toe te passen. De onderzoekingen, hierover verricht, zullen, naar ik hoop, ook eenig licht brengen over de verbinding van deze fermenten met hun anti-stoffen, het verbreken van deze verbinding, enz. Gaarne maak ik van deze gelegenheid gebruik om nog eens de aandacht te vestigen op de uitkomsten, in dit proefschrift medegedeeld.

Rotterdam, 27 Januari 1915.

J. HEKMAN.

STEUN AAN BELGISCHE COLLEGAE.

Naar aanleiding van het artikeltje van coll. C. DEKKER in het nummer van j.l. Zaterdag kan ik mededeelen, dat wij van den aanvang af de bedoeling gehad hebben, om op allerlei wijzen, ook en vooral op de wijze door hem aangegeven, hulp te verschaffen aan onze Belgische collegae. Om gedaan te krijgen, dat deze laatsten in de interneeringskampen en in de vluchtoorden praktijk mogen uitoefenen, is door ons reeds een omvangrijke briefwisseling gevoerd, ook met het hoofdbestuur, dat wij bereid vonden zich met een desbetreffend adres tot de regering te wenden.

Juist in de vorige week bereikte ons langs den Belgischen gezant te 's-Gravenhage, baron FALLON, het bericht, dat onze minister van oorlog den geneeskundigen inspecteur van de landmacht heeft gemachtigd, eenige Belgische dokters aan te stellen in de interneeringskampen.

Wij ontvingen ook reeds brieven van collegae, die geplaatst zijn resp. in de kampen te Zeist, Kampen en Assen. Weldra hopen wij ook van den minister van binnenlandse zaken bericht te krijgen, dat men de Belgen in de vluchtoorden laat behandelen door hun landgenooten. In Engeland is dit, ook op verzoek der Engelsche geneeskundigen, terstond toegestaan.

Desniettemin blijft toezending van geldelijken steun ons zéér welkom. Voor de families hier te lande van hen, die op hun post, hetzij in het leger, hetzij in hun woonplaats, zijn gebleven, zal veel geld noodig blijken, terwijl ook enkele collegae zelf (ook a.s. collegae) reeds nu moeten worden gesteund; maar dat hun aantal zal stijgen, hoe langer de oorlog duurt, is duidelijk. Verscheidenen vroegen onze hulp voor hun vrouwen en kinderen voor het gevreesde en toch gehoopte oogenblik, „waarop de Duitsche terugtocht gaat beginnen”.

Dankbaar zijn wij voor al het ons gezondene, maar niet voldaan. Collegae, blijft uw harten en uw beurzen openen! Het adres van onzen penningmeester is: A. M. DHONT, Meppel.

Voor de afdeling Meppel en Omstreken:

Meppel, 1 Februari 1915.

JUL. LEYDESDORFF, *secretaris*.

DE TAAK VAN DEN OFFICIER VAN GEZONDHEID.

In het vorige nummer van het *Tijdschrift*, bldz. 393, besluit collega KRUISINGA zijn stukje met de woorden: „zoo zijn de beginselen van deze zaak mij in deze dagen van de mobilisatie officieel geleerd”.

Ik betwijfel echter, of collega KRUISINGA hier en daar zijn leermeester wel goed begrepen heeft. Immers, waar hij zegt: „de officier van gezondheid is dan ook in alles onderworpen aan den troepencommandant”, moet ik hem er op wijzen, dat in het oorlogsvoorschrift voor den geneeskundigen dienst is geschreven: „De officier van gezondheid staat in tijd van oorlog onder de bevelen van den commandant van het troependeel, waarbij hij is ingedeeld, en van den officier van gezondheid, die boven

hem is geplaatst". Hij heeft dus een militairen en een geneeskundigen chef en is niet in alles aan den troepencommandant onderworpen.

Ook geloof ik niet, dat de leermeester geleerd zal hebben: „de militaire arts is boven alles militair, d.i. onderworpen. Hij moet zijn eigen persoonlijkheid opzij zetten". De militaire arts is *militair*, en als zoodanig moet de mindere den meerdere gehoorzamen. Dit is een van de grondbeginselen der discipline in een leger. Maar in den inwendigen dienst staat als functie van den officier van gezondheid o.a.: „Hij waakt voor de gezondheid van den troep, vestigt de aandacht op hetgeen voor de gezondheid bevorderlijk of schadelijk kan zijn, en doet in verband daarmee de noodige voorstellen". De officier van gezondheid is ook bevoegd ongevraagd advies te geven. Om „eigen persoonlijkheid" hierbij opzij te zetten is allerminst de bedoeling. Dat echter elk advies van een jeugdig reserve-officier van gezondheid gevolgd zal worden. . . . collega KRUISINGA make zich daarvan geen illusies.

Ik zou, gezien het zoo juiste onderschrift van den redacteur, op dit stukje niet nader zijn ingegaan, ware het niet, dat collega KRUISINGA slechts eenige maanden in functie als reserve-officier van gezondheid, zich met zijn schrijven tot de a.s. collega's heeft gericht. Ik meen thans aangetoond te hebben, dat hij nog niet de geschiktheid heeft, om als voorlichter op militair geneeskundig gebied voor aanstaande collega's op te treden.

's-Gravenhage,
3 Februari 1915.

Dr. P. A. VOERMAN,
officier van gezondheid.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Verslag der Rijksverzekeringsbank over 1913.

Als bijvoegsel der *Nederlandsche Staatscourant* 1915, n°. 12, is verschenen het verslag omtrent den staat der Rijksverzekeringsbank en haar werkzaamheden in het jaar 1913.

Het gezamenlijk personeel, dat op 31 December 1912 bestond uit 787 personen, was op 31 December 1913 808 personen sterk. Het aantal controleerend-geneeskundigen bleef gelijk (12) en ook het aantal assistenten van hen onderging geen verandering (16); alleen bij den geneeskundigen dienst in het bureel te Amsterdam was een assistent meer werkzaam dan een jaar te voren (2 in 1912, 3 in 1913). In het gebied en de standplaatsen der controleerend-geneeskundigen kwam geen verandering. Op de geneeskundige afdeling waren op 31 December 1913 werkzaam twee geneeskundige en acht administratieve ambtenaren, terwijl nog drie artsen tijdelijk werkzaam waren. Het aantal ingeschreven geneeskundigen bedroeg op 31 December 1913 2478 tegen 2440 in 1912; onder hen waren 33 Belgische en 3 Duitsche geneeskundigen in grensplaatsen gevestigd (in 1912 33 en 4). Het aantal apotheekhoudende geneeskundigen, ingeschreven bij de Bank, bedroeg 1005 (996 in 1912). Verder waren ingeschreven 568 apothekers (evenveel als in 1912), 180 handelaren in heel- of verbandmiddelen (173 in 1912), 211 ziekenhuizen (208 in 1912), 10 inrichtingen voor ooglijders, 11 sanatoria voor zenuwlijders (waaronder 5 krankzinnigengestichten), 5 sanatoria voor longlijders, 29 inrichtingen voor medico-mechanische behandeling en 107 inrichtingen, die zich beschikbaar stelden tot uitzending van verplegend personeel. In het jaar 1913 kwamen 159920 declaraties in, tegen 147759 in 1912; hiervan waren 96356 van handelende geneeskundigen, 50449 van apothekers, 4357 wegens verpleging.

Er werden 86617 aangiften van ongevallen ontvangen of gemiddeld per werkdag